

Talet han aldrig skrev

Berättelse

Det var den 10 december 1951. Pär Lagerkvist hade en fin svart kostym på sig. På eftermiddagen gick han in i Konserthuset i Stockholm. Salen var full med folk i fina kläder, och alla väntade på att Nobelprisen skulle delas ut. Pär skulle ta emot Nobelpriset i litteratur. Det är ett av de finaste priser en författare kan få.

När hans namn lästes upp reste han sig. Kung Gustaf VI Adolf lämnade över priset. Pär bockade, och alla i salen klappade händerna. Han fick priset för att han var modig och självständig när han sökte svar på livets stora frågor. Pär hade vuxit upp i ett enkelt hem vid en järnvägsstation i Småland, så kvällen var stor för honom.

På kvällen var det stor fest, eller bankett, i Stadshuset. Det är tradition att varje pristagare håller ett kort tal vid festen. Pär var en blyg man, och han tyckte inte om att stå inför många människor.

Pär gjorde något ovanligt. Han skrev inte ett nytt tal. I stället letade han fram ett gammalt manuskript. Han hade skrivit texten redan 1922, alltså 29 år tidigare. Då bodde han i en liten by i Pyrenéerna, bergen mellan Frankrike och Spanien, nära Medelhavet. Texten hade aldrig blivit en bok, men Pär hade sparat den i många år.

Pär läste ett stycke ur den gamla texten för gästerna. Texten hette *Myten om människorna* och handlade om människan och om meningen med livet. Han tyckte att de gamla orden sa precis det han ville säga, fast på ett vackrare sätt. Festen var stor och fin, men Pär var ändå sig själv. Han valde sina egna ord, även på sitt livs största kväll.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
ta emot	få något som man räcks
lämna över	ge något till någon
bocka	böja överkroppen som en hälsning
självständig	tänker och bestämmer själv
bankett	en stor och fin fest med middag
tradition	något man brukar göra varje gång
blyg	tycker det är svårt att stå inför folk
manuskript	en handskriven eller maskinskriven text
by	en mycket liten ort på landet
mening	Barnen ger hennes liv mening.

Läsförståelsefrågor

1. Var tog Pär emot Nobelpriset?
 1. I Konserthuset i Stockholm
 2. Hemma hos kungen
 3. I en by i Pyrenéerna
2. Vem lämnade över priset?
 1. En lärare
 2. Kung Gustaf VI Adolf
 3. En annan författare
3. Vad gjorde Pär i stället för att skriva ett nytt tal?
 1. Han sjöng en sång
 2. Han läste ur ett gammalt manuskript från 1922
 3. Han sa ingenting alls
4. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Banketten var i Stadshuset.
 2. Pär tyckte mycket om att stå inför många människor.
 3. Pär skrev texten *Myten om människorna* när han bodde i Pyrenéerna.
5. Varför valde Pär att läsa en gammal text i stället för ett nytt tal? (öppen fråga)
6. Vad tror du att människorna i salen tänkte när Pär läste en gammal text i stället för ett vanligt tal? (inferens)

Facit

1. 1. I Konserthuset i Stockholm
2. 1. Kung Gustaf VI Adolf
3. 1. Han läste ur ett gammalt manuskript från 1922
4. 1. ja b) nej (han var blyg och tyckte inte om att stå inför folk) c) ja
5. Exempel på svar: Han tyckte att de gamla orden sa precis det han ville säga, fast på ett vackrare sätt. Han var också blyg och ville hellre läsa än hålla ett vanligt tal.
6. Exempel på svar: Många blev kanske överraskade, men också rörda, eftersom han delade med sig av en personlig och vacker text i stället för vanliga ord.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten är i preteritum och ger en närbild av ett känt ögonblick som kompletterar biografien. Tema: att vara sig själv även i stora sammanhang. Bra för att öva preteritum och tidsord (då, redan, i stället). Be gärna deltagarna berätta om en gång de gjorde något på sitt eget sätt.

Diskussionsfrågor

- Pär var blyg men stod ändå inför många människor. Hur gör du när du är nervös inför andra?
- Han valde sina egna ord på sitt livs största kväll. När är det viktigt att vara sig själv?
- Har du sparat något gammalt som fortfarande betyder mycket för dig? Berätta.
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en gång då du gjorde något på ditt eget sätt, även om andra gjorde annorlunda.

Källor och faktagranskning

- Pär Lagerkvist – Wikipedia (svenska): https://sv.wikipedia.org/wiki/P%C3%A4r_Lagerkvist
- Pär Lagerkvist – Biographical, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1951/lagerkvist/biographical/>
- Pär Lagerkvist, Encyclopaedia Britannica: <https://www.britannica.com/biography/Par-Lagerkvist>
- Pär Lagerkvist – Wikipedia (engelska): https://en.wikipedia.org/wiki/P%C3%A4r_Lagerkvist

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: född 23 maj 1891 i Växjö, död 11 juli 1974 (i Stockholmstrakten/Lidingö). Son till bangårdsförmannen Anders Johan Lagerkvist; växte upp i ett religiöst hem vid järnvägsstationen i Växjö. Reste till Paris 1913. Viktiga verk: diktsamlingen Ångest (1916), Dvärgen (1944) och Barabbas (1950). Invald i Svenska Akademien 1940. Nobelpriset i litteratur 1951. Han beskrev sig själv som 'troende utan tro'. Osäkerhet: källor anger dödsorten som Stockholm eller Lidingö (Lidingö ligger i Stockholms län); texten håller sig till Stockholmstrakten.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.